

Sygn. akt I Ns 694/18

1 Postanowienie

T., dnia 9 grudnia 2021 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny

Przewodniczący Sędzia Dorota Słowik

Protokolant Sekretarz Sądowy Dagmara Wróbel

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2021 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z wniosku J. K. i T. Z.

z udziałem F. R. i W. R.

o zmianę postanowienia z dnia 9 maja 2018 r., wydanego w sprawie sygn. akt I Ns 90/18 o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1)

oraz z wniosku H. R. (1) i W. R.

z udziałem T. Z.

o zmianę zabezpieczenia spadku

postanawia

I. zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Tczewie z dnia 9 maja 2018 r., wydane w sprawie sygn. akt I Ns 90/18, w ten sposób, że:

1. stwierdzić, że spadek po E. R. (1), zmarłym w dniu 2 stycznia 2018 r. w T. i mającym tu ostatnie miejsce zwykłego pobytu, na podstawie testamentu notarialnego z dnia 22 grudnia 2017 r., Repertorium (...), sporządzonego przez notariusza w T. M. K., otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w Tczewie w dniu 14 listopada 2018 r., nabył w całości z dobrodziejstwem inwentarza T. Z.,

2. stwierdzić, że na podstawie testamentu wskazanego w punkcie 1. przedmiot zapisu windykacyjnego w postaci udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej, położonej w miejscowości Ł., powiat S., o powierzchni (...), stanowiącej działki nr (...), objęte księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego w K., VIII Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w S., nabył w całości z dobrodziejstwem inwentarza J. K.,

II. oddalić wniosek o zmianę zabezpieczenia spadku,

III. stwierdzić, że każda ze stron ponosi koszty związane z jej udziałem w sprawie,

IV. nakazać ściągnąć od uczestników F. R. i W. R. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tczewie kwotę 3.585,07 zł. (trzy tysiące pięćset osiemdziesiąt pięć złotych siedem groszy) tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa z tytułu wynagrodzenia biegłego.

Sygn. akt I Ns 694/18

UZASADNIENIE

W dniu 16 listopada 2018 r. wnioskodawcy J. K. i T. Z. wnieśli o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym E. R. (1) wydanego przez Sąd Rejonowy w Tczewie w dniu 9 maja 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 90/18 poprzez:

- stwierdzenie, że spadek po zmarłym w dniu 2 stycznia 2018 r. w T., ostatnio stale zamieszkałym w T. przy ul. (...), nabył w całości na podstawie testamentu z dnia 22 grudnia 2017 r. rep. (...) sporządzonego przez notariusza M. K., wnioskodawca T. Z.;
- stwierdzenie, iż zgodnie z zapisem windykacyjnym dokonany przez zmarłego w testamencie z dnia 22 grudnia 2017 r. rep. (...) sporządzonego przez notariusza M. K., J. K. nabył cały udział w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości Ł., powiat S., o pow. (...), stanowiącej działki nr (...) objętej księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego w (...), VIII Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S..

Nadto wnioskodawcy wnieśli o:

- zabezpieczenie spadku po E. R. (1) do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku o zmianę postanowienia przez: wstrzymanie wykonania prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Tczewie z dnia 9 maja 2018 r. wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 90/18, ustanowienie dozoru nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) i oddanie jej pod dozór wnioskodawcy T. Z., wpis ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu o zmianę stwierdzenia nabycia spadku przed Sądem Rejonowym w Tczewie, w dziale III księgi wieczystej nr (...), ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania nieruchomości położonej w T. przy ul. (...), ustanowienie dozoru nieruchomości położonej w miejscowości Ł. objętej księgą wieczystą (...) i oddanie jej pod dozór J. K., wpis ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu o zmianę stwierdzenia nabycia spadku przed Sądem Rejonowym w Tczewie, w dziale III księgi wieczystej nr (...), ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania nieruchomości położonej w miejscowości Ł. objętej księgą wieczystą nr (...) oraz zasądzenie od uczestników postępowania na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż postanowieniem z 9 maja 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 90/18 Sąd Rejonowy w Tczewie orzekł o stwierdzeniu, że spadek po zmarłym w dniu 2 stycznia 2018 r. w T. E. R. (1), nabyły na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza w równych częściach dzieci spadkodawcy: W. R. (1) i F. R.. Wnioskodawcy nie brali udziału w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po E. R. (1) prowadzonym pod sygn. akt I Ns 90/18.

Spadkodawca pozostawił testament, mocą którego do całości spadku, jako jedyne spadkobiercę powołał T. Z. oraz zamieścił zapis windykacyjny na rzecz J. K.. Testament spadkodawcy został otwarty i ogłoszony w Sądzie Rejonowym w Tczewie w dniu 14 listopada 2018 r.

W ocenie wnioskodawców fakt, iż spadkodawca wydziedziczył swoje dzieci: F. R. i W. R., posiadanie przymiotu właściciela nieruchomości po spadkodawcy godzi w dobro właściwych spadkobierców, a nadto zachodzi obawa, że F. R. i W. R. (1) mogą zbyć przedmiotową nieruchomość. Powyższe odnosi się także do udziału w wysokości 1/2 części prawa własności nieruchomości położonej w miejscowości Ł.. Nadto zachodzi również obawa wtargnięcia do przedmiotowej nieruchomości albowiem budynek był fizycznie podzielony zgodnie z odpowiadającymi udziałami w prawie własności.

W dniu 20 listopada 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 693/18 wydano postanowienie o zabezpieczeniu spadku po E. R. (1) w ten sposób, że nakazano wpisanie w księdze wieczystej nr (...) ostrzeżenia o niezgodności pomiędzy stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w ww. księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości, do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania w przedmiocie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1), zainicjowanego przez wnioskodawców J. K. i T. Z. przy udziale uczestników F. R. i W. R. (2).

Postanowieniem wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 694/18 w dniu 3 stycznia 2019 r. orzeczono o udzieleniu zabezpieczenia spadku po E. R. (1) poprzez ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) ((...)) oraz nieruchomości położonej w miejscowości Ł. ((...)), ustanowienie dozoru nieruchomości położonej w T. przy (...) ((...)) i oddanie nieruchomości pod dozór wnioskodawcy T. Z. oraz ustanowienie dozoru

nieruchomości położonej w miejscowości Ł. (...) i oddanie nieruchomości pod dozór wnioskodawcy J. K. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania w przedmiocie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1) zainicjowanego przez wnioskodawców J. K. i T. Z. przy udziale uczestników F. R. i W. R. (2).

Uczestnicy postępowania W. R. (1) i F. R. w odpowiedzi na wnioski o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku wnieśli o oddalenie wniosku. W uzasadnieniu swojego stanowiska w sprawie uczestnicy postępowania podnieśli, iż spadkodawca w dniu 22 grudnia 2017 r. nie był w stanie świadomie podjąć decyzji, gdyż był ciężko chory na nowotwór z przerzutami do płuc i mózgu. W ocenie uczestników postępowania, wnioskodawcy odwiedzając spadkodawcę manipulowali nim starając się uzyskać za wszelką cenę testament, przez co w sposób usilny zmierzali do uzyskania korzyści majątkowych.

W dniach 27 stycznia 2020 r. i 17 sierpnia 2021 r. wydano postanowienie o odmowie dopuszczenia (...) im. (...) z siedzibą w G. do wzięcia udziału w sprawie.

W dniu 24 września 2019 r. H. R. (1) i W. R. (1) wniosły o zmianę postanowienia z dnia 20 listopada 2018 r. wydanego w sprawie I Ns 693/18 w ten sposób, aby dokonać zmiany osób dozorujących spadek po E. R. (1), aby w miejsce T. Z. i J. K. ustanowić jako osoby dozorujące spadek wnioskodawczyni w osobach H. R. (1) i W. R..

W dniu 1 października 2021 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 511/12 wszczętej z wniosku H. R. (1) i W. R. wydano postanowienie o połączeniu sprawy o sygn. akt I Ns 511/21 ze sprawą o sygn. akt I Ns 694/18 i dalszym prowadzeniu łącznie sprawy pod sygn. I Ns 694/18.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. Z. i J. K. przyjaźnili się z E. R. (1). W okresie kilku lat przed śmiercią spadkodawca zmagał się z chorobą nowotworową jelita grubego. J. K., J. Z. (1), T. Z., M. L. (1), J. S. starali się wspierać spadkodawcę wykonywaniu czynności życia codziennego, prowadzeniu gospodarstwa domowego, robieniu zakupów i wyprowadzania psa.

Spadkodawca był osobą spokojną i lubianą przez sąsiadów i znajomych, posiadał wielu przyjaciół także z okresu dzieciństwa i młodości. Podczas spotkań z przyjaciółmi, spadkodawca wspominał o zamiarze zapisania całego majątku osobom spoza grona rodziny, wskazując, iż skoro dzieci go zostawiły i zadłużyły to nie zasługują na dziedziczenie po nim.

Dom w Ł. jest w złym stanie, wymaga remontu, zstępni spadkodawcy nie inwestowali i nie pracowali na terenie nieruchomości. Zaciągnięty w (...) im. (...) kredyt spłacał spadkodawca. Środki pieniężne z udzielonego kredytu otrzymała W. R. (1).

W ostatnim okresie życia - przez około miesiąc, E. R. (1) przebywał w hospicjum. T. Z. odwiedzał spadkodawcę w hospicjum z reguły dwa razy dziennie, wówczas widywał tam również J. K., matkę wnioskodawcy i kilka razy kuzyna G. W.. J. K. w okresie przebywania spadkodawcy w hospicjum odwiedzał go codziennie, wówczas pomagał w jego pielęgnacji, tj. przewijaniu, karmieniu i podawaniu płynów. J. Z. (1) utrzymywała stały kontakt z E. R. (1), wspierała go, przyjmowała podczas wigilii, a w okresie przebywania w hospicjum, odwiedzała go.

J. S. ostatni raz odwiedził E. R. (1) w hospicjum trzy dni przed jego śmiercią, wówczas stan psychiczny spadkodawcy był dobry, wypowiadał się w sposób logiczny, jasny i zrozumiały, rozpoznawał odwiedzające go osoby. E. R. (1) poinformował J. S., że skoro syn nie chce podać mu ręki i szklanki wody, to nie zasługuje na otrzymanie majątku po nim.

M. D. rozmawiała z E. R. (1) o godz. 22 w dniu jego śmierci. Wówczas spadkodawca nadal był osobą w pełni świadomą i w sposób logiczny formułującą swoje wypowiedzi. E. R. (1) do końca posiadał pełną świadomość, nie cierpiał na zaburzenia psychiczne, orientował się w zakresie daty, pory roku i otaczających go spraw oraz stanu swojego zdrowia

i postępującej choroby. W ostatnich dniach życia po podaniu silnych leków przeciwbólowych spadkodawca był ospały i mniej skłonny do prowadzenia rozmów.

Spadkodawca w ostatnim okresie życia w głównej mierze zmagał się z dolegliwościami natury fizycznej, z uwagi na osłabienie organizmu wynikające z postępującej choroby nowotworowej nie był w stanie samodzielnie się poruszać, przemieszczał się na wózku inwalidzkim, później wystąpił niedowład ręki.

G. W. w zamian za uzyskanie korzyści majątkowych namawiał znajomych z kręgu spadkodawcy do składania fałszywych zeznań.

W okresie kiedy E. R. (1) był jeszcze osobą czynną zawodowo uległ wypadkowi przy pracy- spadł z rusztowania budowlanego. Wówczas wobec licznych obrażeń ciała- połamanych kończyn górnych i dolnych, spadkodawca wymagał opieki i wsparcia najbliższych członków rodziny, udzielanej mu przez dzieci i żonę.

Zstępni E. R. (1) odwiedzili ojca podczas jego pobytu w hospicjum tylko raz, wówczas po spotkaniu z nimi spadkodawca był zalękniony i płaczący. F. R. i W. R. (1), nie interesowali się ojcem i nie utrzymywali z nim kontaktu na długo przed śmiercią. Relacje pomiędzy nimi uległy znacznemu pogorszeniu po 2014 r. tj. od daty orzeczenia rozwodu pomiędzy rodzicami uczestników postępowania. Spadkodawca ubolewał nad brakiem właściwego kontaktu z dziećmi, był w stosunku do nich przychylny. Syn spadkodawcy spotykając ojca na ulicy, nie podawał mu ręki, odwracał się od niego i traktował go w sposób lekceważący.

Spadkodawca nie pozostawił wytycznych w zakresie jego pochówku. Wnioskodawcy sami podjęli się zorganizowania pogrzebu, stypy i zakupu pomnika nagrobnego E. R. (1). Kosz zakupu nowego nagrobka i jego umiejscowienia stanowił wydatek w wysokości 5.250 zł. Brakującą kwotę stanowiącą różnicę pokrytych wydatków pogrzebu i zakupu nowego nagrobka, a kwotą uzyskaną z tytułu świadczenia pogrzebowego, wnioskodawcy pokryli z własnych środków.

F. R., W. R. (1), H. R. (1) i D. R. (1) nie byli obecni na pogrzebie E. R. (1). Zstępni spadkodawcy byli poinformowani o zgonie ojca. Wnioskodawcy nie zabraniali komukolwiek uczestnictwa w pogrzebie spadkodawcy.

H. R. (1) w dniu śmierci E. R. (1) po rozwierceniu zamków w drzwiach, wtargnęła do mieszkania przy ul. (...) celem zabrania stamtąd rzeczy i dokumentów. Sąsiedzi zaalarmowali policję wskazując na włamanie do mieszkania. Jednocześnie do mieszkania został wezwany adw. M. L. (2) i T. Z., którzy poinformowali H. R. (1) i jej syna, iż zgodnie z treścią testamentu mieszkanie w części stanowiące własność spadkodawcy odziedziczył T. Z..

(dowód: dowód wpłaty- k. 93, zestawienie i potwierdzenia wpłat rat kredytowych- k. 327-432, 447- 551, zeznania T. Z. z dnia 15 marca 2019 r.- k. 87- 87v i z dnia 25 lutego 2021 r.- k. 438-439 przedział czasowy 00:04:31- 00:36:37, zeznania J. K. z dnia 15 marca 2019 r.- k. 87v i z dnia 25 lutego 2021 r.- k. 439-440 przedział czasowy 00:36:37-01:08:06, zeznania świadka M. L. (1) z dnia 24 maja 2019 r.- k. 125v-126 przedział czasowy 00:17:10- 00:30:40, zeznania świadka J. S. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 126- 126v przedział czasowy 00:30:40- 00:43:56, zeznania świadka M. D. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 126v-127 przedział czasowy 00:43:56- 01:03:19, zeznania świadka H. R. (2) z dnia 24 maja 2019 r.- k. 127v przedział czasowy 01:03:19- 01:11:03, zeznania świadka P. N. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 127v- 128 przedział czasowy 01:11:03- 01:22:27, zeznania świadka J. Z. (1) z dnia 24 maja 2019 r.- k. 128- 128v przedział czasowy 01:22:27- 01:34:25, zeznania świadka M. L. (2) z dnia 24 maja 2019 r.- k. 128v -129v przedział czasowy 01:34:25- 01:55:21, zeznania świadka K. K. (1) z dnia 2 sierpnia 2019 r.- k. 165- 165v przedział czasowy 00:02:45- 00:15:19, zeznania świadka D. R. (1) z dnia 2 sierpnia 2019 r.- k. 165v- 166 przedział czasowy 00:15:19- 00:19:47, zeznania świadka D. R. (2) z dnia 2 sierpnia 2019 r.- k. 166 przedział czasowy 00:19:47- 00:24:01, zeznania świadka H. S. z dnia 2 sierpnia 2019 r.- k. 166-166v przedział czasowy 00:24:01- 00:36:05, zeznania świadka H. R. (2) z dnia 13 sierpnia 2020 r.- k. 313- 314 przedział czasowy 00:07:58- 00:26:38, zeznania świadka H. R. (1) z dnia 13 sierpnia 2020 r.- k. 315- 316v przedział czasowy 01:02:21- 01:47:02, zeznania D. R. (1) z dnia 5 listopada 2020 r.- k. 435- 435v przedział czasowy 00:01:05- 00:17:16, zeznania uczestniczki postępowania W. R. z dnia 25 lutego 2021 r.- k. 440- 442 przedział czasowy 01:08:47- 02:17:32)

E. R. (1) do udzielania informacji przez lekarzy o stanie jego zdrowia upoważnił kuzyna G. W. i W. R..

Spadkodawca wręczył G. W. karki papieru in blanco z nakreślonym u dołu podpisem. Podczas pobytu w hospicjum (...) zobowiązał G. W. do zabrania z miejsca jego zamieszkania zwitków banknotów o łącznej wartości ok. 21.000 zł.

(dowód: pismo Szpitala (...) S.A.- k. 160, kartki papieru z podpisami spadkodawcy- k. 164a, zeznania świadka G. W. z dnia 2 sierpnia 2019 r.- k. 166v-167v przedział czasowy 00:36:05- 01:22:36)

Przed przystąpieniem do sporządzenia treści testamentu adw. M. L. (2), przedstawił notariuszowi M. K. nagranie, na którym zarejestrowano wyrażoną przez spadkodawcę wolę sporządzenia testamentu określonej treści, która była tożsama z tą ostatecznie wyrażoną w formie aktu notarialnego z dnia 22 grudnia 2017 r. Notariusz przed przystąpieniem do spisania woli testatora przeprowadził z nim rozmowę, podczas której E. R. (1) w sposób logiczny i swobodny, formułując zdania złożone wyraził wolę sporządzenia testamentu na rzecz określonych osób, z jednoczesnym wydziedziczeniem zstępnych.

Dnia 22 grudnia 2017 r. przed notariuszem M. K., spadkodawca E. R. (1) przebywając w hospicjum w T., sporządził testament notarialny, na mocy którego powołał do całości spadku T. Z.. Jednocześnie spadkodawca dokonał zapisu windykacyjnego na rzecz J. K., uprawnionego do nabycia całego jego udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości Ł. ((...)).

Treść testamentu zawiera oświadczenie woli spadkodawcy o pozbawieniu zachowku (wydziedziczenie) syna F. R. i córki W. R., z uwagi na to, że syn i córka od kilku lat nie utrzymywali ze spadkodawcą żadnych kontaktów rodzinnych, uparczywie nie dopełniali wobec spadkodawcy obowiązków rodzinnych, nie troszczyli się o los i potrzeby spadkodawcy, nie interesowali się stanem jego zdrowia w czasie ciężkiej, długotrwałej choroby, ani nie pomagali mu w chorobie, wskutek powyższego zachowania doprowadzili do faktycznego zerwania kontaktów rodzinnych i ustania więzi uczuciowych, normalnych w stosunkach rodzinnych.

Testator z uwagi na zły stan zdrowia- niedowład ręki, nie był w stanie nakreślić podpisu pod treścią testamentu. Z tego względu złożył tuszowy odcisk palca, pod którym M. C. nakreślił imię i nazwisko spadkodawcy.

Testament otwarto i ogłoszono w dniu 14 listopada 2018 r.

(dowód: testament- akt notarialny Rep. A nr (...) - k. 16-17 akt I Ns 315/18, k. 132-133, protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu- k. 62a-62av akt I Ns 315/18, zeznania świadka M. K. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 125-125v przedział czasowy 00:02:04- 00:17:10, zeznania świadka M. L. (2) z dnia 24 maja 2019 r.- k. 128v -129v przedział czasowy 01:34:25- 01:55:21, zeznania świadka M. C. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 129v przedział czasowy 01:55:21- 01:58:45)

W dacie sporządzania testamentu, spadkodawca był w pełni świadomy, wyrażając ostatnią wolę działał w pełni swobodnie, nie ulegając żadnym wpływom. Testator wyraził wolę wydziedziczenia zstępnych, jednocześnie uzasadniając powyższe brakiem opieki i kontaktu z ich strony. Wcześniej E. R. (1) wyraził ostatnią wolę w formie ustnej w obecności M. D., J. Z. (1) i adw. M. L., który dokonał nagrania oświadczenia spadkodawcy. Mecenas M. L. (2) zajmował się obsługą prawną spraw spadkodawcy od daty rozwodu E. R. (1).

E. R. (1) zmarł w dniu 2 stycznia 2018 r. w T.. Spadkodawca w dacie zgonu był rozwiedziony, pozostawił pełnoletnich zstępnych: syna F. R. i W. M. R.. Spadkodawca nie posiadał innych dzieci biologicznych i przysposobionych. Wnioskodawcy nie składali oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po E. R. (1).

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia- k. 12,11, odpis skrócony aktu zgonu- k. 10, zapis oświadczenia spadkodawcy na płycie DVD- k. 249, zeznania T. Z. z dnia 15 marca 2019 r.- k. 87- 87v, zeznania J. K. z dnia 15 marca 2019 r.- k. 87v, zeznania świadka M. D. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 126v-127 przedział czasowy 00:43:56- 01:03:19, zeznania świadka M. L. (2) z dnia 24 maja 2019 r.- k. 128v -129v przedział czasowy 01:34:25- 01:55:21, zeznania świadka M.

C. z dnia 24 maja 2019 r.- k. 129v przedział czasowy 01:55:21- 01:58:45, zeznania świadka J. Z. (2) z dnia 25 lutego 2020 r.- k. 252v-253)

W dniu 9 maja 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 90/18 Sąd Rejonowy w Tczewie wydał postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1) na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza w równych częściach przez dzieci spadkodawcy: W. M. R. i F. R.. Na podstawie powyższego orzeczenia spadkobiercy zostali wpisani jako współwłaściciele nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Tczewie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Wnioskodawcy J. K. i T. Z. nie byli uczestnikami powyższego postępowania.

(dowód: postanowienie z dnia 9 maja 2018 r. sygn. akt I Ns 90/18- k. 62 akt I Ns 315/18, odpis zwykły księgi wieczystej nr (...)- k. 242-243v, 734-735v)

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 315/18 orzeczono o odrzuceniu wniosku J. K. i T. Z. o stwierdzenie nabycia spadku.

(dowód: postanowienie z dnia 14 listopada 2018 r.- k. 65 akt I Ns 315/18)

W dniu 20 listopada 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 693/18 wydano postanowienie o zabezpieczeniu spadku po E. R. (1) w ten sposób, że nakazano wpisanie w księdze wieczystej nr (...) ostrzeżenia o niezgodności pomiędzy stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w ww. księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości, do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania w przedmiocie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1), zainicjowanego przez wnioskodawców J. K. i T. Z. przy udziale uczestników F. R. i W. R. (2).

(dowód: postanowienie z dnia 20 listopada 2018 r. sygn. akt I Ns 693/18- k. 12-13)

Wnioskodawcy zgodnie z treścią udzielonego na ich rzecz zabezpieczenia, sprawowali dozór nad nieruchomościami oznaczonymi nr księgi wieczystej (...) oraz regulowali należności związane z utrzymaniem nieruchomości. R. R. (2) nie uiszczala opłat związanych z utrzymaniem lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ul. (...).

(dowód: sprawozdanie z czynności dozoru- k. 48-78, potwierdzenie wykonania przelewu- k. 190- 197)

Spadkodawca w (...) w T. przebywał w okresie od 4 grudnia 2017 r. do daty zgonu, który nastąpił w dniu 2 stycznia 2018 r. Przeprowadzona względem E. R. (1) diagnoza wskazywała na raka jelita grubego, meta do płuc, otrzewnej, OUN, niedowład połowiczny prawostronny, przewlekłą białaczkę limfatyczną.

W dokumentacji pielęgniarskiej opisywano: kontakt zachowany, spokojny, pogodny, komunikatywny, samodzielny w obrębie łóżka, wymaga pomocy przy czynnościach pielęgnacyjno- higienicznych z powodu niedowładu. W okresie od 28 grudnia 2017 r. opisywano kontakt słowny jako możliwy, a następnie utrudniony, w nocy z 30 grudnia 2017 r. na 31 grudnia 2017 r. wskazano, że pacjent był okresowo niespokojny, nie potrafił sprecyzować swoich potrzeb. W nocy z 2 stycznia na 3 stycznia 2018 r. już nie było kontaktu z pacjentem.

Spadkodawca podczas pobytu w Hospicjum Stacjonarnym nie wymagał konsultacji psychiatrycznej, diagnostyki psychologicznej, włączenie leczenia farmakologicznego z powodu zaburzeń lub chorób psychicznych. Mimo opisywanych przerzutów nowotworu w obrębie OUN nie opisywano objawów ze strony stanu psychicznego przekładających się na zaburzenia funkcjonowania poznawczego. Przy przyjęciu oraz w kolejnych tygodniach pobytu w hospicjum kontakt słowny z pacjentem opisywano jako logiczny, zachowanie jako spokojne. Konieczność opieki nad opiniowanym w czynnościach związanych z samoobsługą wynikała przede wszystkim ze stanu somatycznego, w tym niedowładu. Dopiero na trzy dni przed zgonem opisywano trudności w nawiązaniu kontaktu wynikające prawdopodobnie z obecności zaburzeń świadomości. Zaburzenia świadomości towarzyszą chorobom zaburzającym funkcje mózgu, uszkodzeniu mózgu, stanom intoksykacji, pozostają odpowiedzialną na zły stan somatyczny.

Brak wśród danych zgromadzonych w aktach informacji dotyczących wcześniejszych zaburzeń funkcjonowania, objawów pozwalających na rozpoznanie chorób lub zaburzeń psychicznych, informacji dotyczących leczenia psychiatrycznego w trybie ambulatoryjnym lub stacjonarnym. Z informacji udzielanych przez osoby postronne, a także z materiału audiowizualnego dotyczącego ustnego rozporządzenia majątkiem przejawów chorób lub zaburzeń psychicznych u spadkodawcy nie znaleziono. Nie znaleziono danych wskazujących na to, by wobec testora była stosowana forma przemocy, nacisku bądź manipulacji. Dokonując analizy motywacyjnych przesłanek sporządzenia testamentu przez E. R. (1), należy uznać, iż są one psychologicznie zrozumiałe.

Nie zdiagnozowano u spadkodawcy chorób i zaburzeń psychicznych, upośledzenia umysłowego. W chwili sporządzenia testamentu w dniu 22 stycznia 2017 r. E. R. (1) nie znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Nie był on obciążony schorzeniami przed i po sporządzeniu testamentu, które takie swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli by utrudniały lub znosiły.

Pojedynczy objaw nie uprawnia do rozpoznania choroby lub zaburzenia psychicznego. Błędne jest przyjęcie, że sam fakt obecności choroby nowotworowej (nawet jeżeli towarzyszą jej przerzuty do OUN) znosi zdolność do świadomego albo swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli. Owym przerzutom muszą towarzyszyć konkretne objawy składające się na obraz zaburzeń psychicznych (spełniające kryteria rozpoznania zaburzeń psychicznych wg obowiązującej klasyfikacji ICD-10).

Zgodnie z obowiązującą wiedzą podstawą do oceny istnienia stanu wyłączającego świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli stanowią: bardzo głębokie zespoły otępienne, niezależnie od ich przyczyny, otępienie z towarzyszącymi im objawami psychosomatycznymi (omamy i urojenia), organiczne stany zaburzeń świadomości (pozostające w ścisłym związku czasowym z czynnością sporządzania i podpisania testamentu), psychozy organiczne bez otępienia.

W przypadku zaburzeń świadomości pamiętać należy, że mają one charakter falujący (remitujący), muszą pozostawać w ścisłym związku czasowym z czynnością sporządzania lub podpisywania testamentu, ich obraz kliniczny nie pozostanie niezauważony przez otoczenie (w tym przez np. notariusza). Obecności żadnego z powyższych zaburzeń nie stwierdzono w momencie testowania. W dostępnych materiałach nie znaleziono żadnych danych o podawaniu leków, których stosowanie mogłoby wpłynąć na świadomość opiniowanego.

(dowód: dokumentacja medyczna- k. 152, 162, opinia sąдово- psychiatryczna biegłego sądowego D. M.- k. 611-646, opinia uzupełniająca biegłej sądowej D. M.- k. 691-692)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, w szczególności na podstawie złożonych przez strony dokumentów. Sąd miał na uwadze, że żaden z wymienionych dokumentów nie był przez strony kwestionowany, a ich autentyczność nie była podważana, orzekający również nie powziął żadnych wątpliwości w tym zakresie. W tej sytuacji uznał, że mogły one stanowić podstawę wiarygodnych ustaleń w sprawie.

Stan faktyczny oparto także o zeznania świadków: M. K., M. L. (1), J. S., M. D., H. R. (2), P. N., J. Z. (1), M. L. (2), M. C., K. K. (1), D. R. (1), D. R. (2), H. S., G. W., H. R. (1).

Zeznania M. K., M. L. (1), J. S., M. D., H. R. (2), P. N., J. Z. (1), M. L. (2), M. C., K. K. (1), D. R. (1), D. R. (2), H. S. Sąd uznał za w pełni wiarygodne i zgodne z prawdą, bowiem były one logiczne, spontaniczne, spójne i znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie.

Zeznania G. W. uznano za zgodne z prawdą jedynie w zakresie upoważnienia go przez spadkodawcę do pozyskania informacji o stanie jego zdrowia, wręczenia kartek in blanco z nakreślonym podpisem oraz zobowiązania do przyniesienia schowanych w mieszkaniu oszczędności. W pozostałym zakresie zeznania świadka uznano za niewiarygodne oraz sprzeczne z prawdą i pozostałym materiałem dowodowym zebranym w sprawie. G. W. w przeciwieństwie do pozostałych osób będących w ciągłym kontakcie ze spadkodawcą, wskazywał na trudny charakter

E. R. (2), brak świadomości w ostatnim okresie przed śmiercią, częstotliwość odwiedzin zstępnych spadkodawcy, przeprowadzonego remontu nieruchomości w Ł. i zamiarze zapisania majątku dzieciom. Powyższe twierdzenia świadka stanowią zupełnie odmienny opis poszczególnych faktów, które Sąd w sposób wiarygodny i nie budzący wątpliwości ustalił w oparciu o zeznania licznych świadków przesłuchanych w przedmiotowym postępowaniu. Nadto dokonując oceny złożonych przez świadka zeznań Sąd miał na uwadze podnoszone przez świadków okoliczności namawiania ich przez G. W. do składania fałszywych zeznań. Nadto zauważenia wymaga fakt, iż świadek podczas składanych zeznań oraz w treści przesłanego pisma, wskazując na niedyspozycje związane z jego stanem zdrowia w sposób różnorodny opisywał poszczególne sytuacje. Powyższe powoduje, iż złożone przez niego zeznania nie posiadają cech pełnej wiarygodności.

Zeznania świadka H. R. (1) uznano za zgodne z prawdą jedynie w zakresie okoliczności dotyczących zaciągnięcia kredytu i jego spłaty przez spadkodawcę, nieobecności na pogrzebie E. R. (1), wejścia do mieszkania spadkodawcy w dniu jego śmierci celem zabrania stamtąd rzeczy i dokumentów oraz faktu, iż E. R. (1) był przychylny w stosunku do zstępnych. W pozostałym zakresie zeznania świadka były sprzeczne z prawdą i nie odzwierciedlały rzeczywistego przebiegu poszczególnych zdarzeń. Świadek starała się przedstawić relacje spadkodawcy z dziećmi w taki sposób, by brak było podstaw do uznania zasadności ich wydziedziczenia.

Sąd nie dokonywał ustaleń w oparciu o zeznania świadka S. S. uznając, iż są niezgodne z prawdą i nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania. Świadek w głównej mierze powoływała się na zdarzenia niezauważone przez nią osobiście, a zrelacjonowane jej przez H. R. (1). Zaobserwowane przez świadka przebywanie T. Z. w mieszkaniu w ocenie Sądu nie stanowi skutecznego podważenia nieprawidłowości w zakresie prowadzonego przez niego dozoru nad nieruchomością, a co za tym idzie nie powinno stanowić przedmiotu ustaleń w przedmiotowej sprawie.

Nadto ustalenia stanu faktycznego oparto o zeznania złożone przez uczestników postępowania W. R. i F. R..

Dokonując oceny zeznań złożonych przez F. R. Sąd przyjął, iż są one zgodne z prawdą jedynie w zakresie okoliczności dotyczących braku uczestnictwa dzieci E. R. (1) w jego pogrzebie oraz powstałego konfliktu pomiędzy wnioskodawcą a matką F. R. dotyczącego prawa dostępu do lokalu mieszkalnego spadkodawcy. W pozostałym zakresie zeznania uczestnika postępowania stoją w rażącej sprzeczności z okolicznościami wynikającymi zarówno z treści sporządzonego przez testatora testamentu jak i zeznaniami złożonymi przez większość świadków pozostających w stałym i codziennym kontakcie z E. R. (1). W ocenie Sądu podnoszone przez uczestnika postępowania twierdzenia miały na celu wyłącznie wywarcie skutku stwierdzenia nieważności testamentu sporządzonego przez E. R. (1), co w rezultacie mogłoby stanowić podstawę do utrzymania w mocy orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku z dnia 9 maja 2018 r. Należy zauważyć, iż negatywne i nieprawidłowe zachowanie F. R. względem spadkodawcy, dostrzegane było przez wiele postronnych - obcych osób, nie mających interesu w zakresie kwestii nabycia spadku po E. R. (1).

Złożone przez uczestniczkę postępowania W. R. zeznania Sąd ocenił za zgodne z prawdą jedynie w zakresie okoliczności dotyczących wypadku, któremu uległ E. R. (1), faktu zaciągnięcia przez spadkodawcę kredytu, z którego środki pieniężne uzyskala uczestniczka postępowania, orzeczonego w 2014 r. rozwodu rodziców, udzielenia upoważnienia do informowania o stanie zdrowia ojca, uzyskania informacji o zgodzie spadkodawcy oraz wtargnięcia H. R. (1) do mieszkania spadkodawcy w dniu jego śmierci. W pozostałym zakresie zeznania uczestniczki postępowania nie zasługiwały na uznanie za zgodne z prawdą. Opisane przez uczestniczkę postępowania jej relacje z ojcem były sprzeczne z rzeczywistym przebiegiem zdarzeń, na które wskazywali znajomi i przyjaciele spadkodawcy. Nadto pozbawione były racjonalności, bowiem gdyby rzeczywiście W. R. (1) utrzymywała z ojcem dobre relacje, to oczywistym byłoby to, że chciałaby uczestniczyć w jego pogrzebie, co nie miało miejsca.

Wobec kwestionowania przez uczestników postępowania zdolności E. R. (1) do skutecznego sporządzenia testamentu w dniu 22 grudnia 2017 r., Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii celem przeprowadzenia oceny stanu zdrowia testatora w dacie sporządzania testamentu, posiadanej przez niego świadomości i stanu psychicznego.

Biegła sporządziła w sprawie pisemną opinię oraz odpowiadając na podniesione zarzuty i dodatkowe pytania, złożyła w formie pisemnej wyjaśnienia do opinii. Sąd opinie złożone przez biegłą uznał za w pełni profesjonalne i rzetelne, mając na uwadze, że sporządził je specjalista w dziedzinie psychiatrii o dużym doświadczeniu zawodowym, wysokim wykształceniu, zgodnie z obowiązującymi standardami i aktualnym stanem wiedzy. Biegła przy ich wydawaniu uwzględniła całość informacji uzyskanych z akt i dokonała pełnej oceny stanu zdrowia E. R. (1) w zakresie występowania u niego zaburzeń natury psychicznej i braku świadomości, jak również kompleksowo odpowiedziała na pytania zadane przez Sąd i strony postępowania. Biegła w sposób bardzo przystępny dla osób nie posiadających wiedzy z zakresu medycyny, wyjaśniała również wpływ postępującej choroby nowotworowej na stan psychiczny i posiadaną świadomość na określonym etapie prowadzonego leczenia i opieki hospicyjnej, a swoje wnioski odniosła do okoliczności niniejszej sprawy i zebranej w niej dokumentacji medycznej.

Sąd nie uwzględnił wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii neurologa wobec uznania, iż specjalistą w zakresie ustalenia posiadania pełnej świadomości spadkodawcy w dacie sporządzenia testamentu i swobodnego podjęcia decyzji, był biegły z zakresu psychiatrii, który na potrzeby przedmiotowego postępowania sporządził opinie, które ostatecznie - po przedstawieniu dodatkowych wyjaśnień, nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd zważył co następuje:

Treścią wniosku wszczynającego niniejsze postępowanie wnioskodawcy wnosili o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego Tczewie z dnia 9 maja 2018 r. wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 90/18 o stwierdzeniu nabycia spadku. Na mocy powyższego orzeczenia spadek po E. R. (1) na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza w równych częściach nabyły dzieci spadkodawcy: W. R. (1) i F. R.. Wnioskodawcy podnosili, iż wobec sporządzonego przez spadkodawcę testamentu, zstępni E. R. (1) nie są uprawnieni do dziedziczenia po nim.

Zgodnie z treścią art. 679 kpc dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

W pierwszej kolejności Sąd zobowiązany był do ustalenia czy wnioskodawcy J. K. i T. Z. byli uczestnikami przeprowadzonego postępowania spadkowego, na mocy którego uczestnicy postępowania W. R. (1) i F. R. uzyskali postanowienie o stwierdzeniu nabycia przez nich spadku po E. R. (1). W wyniku przeprowadzonego dowodu z dokumentów zawartych w aktach sprawy I Ns 90/18 ustalono, iż wnioskodawcy nie brali udziału w powyższym postępowaniu i nie byli o nim zawiadomieni.

Zgodnie z treścią 679 § 3 kpc w sytuacji przeprowadzenia dowodu z którego wynika, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Wniosek o wszczęcie postępowania o zmianę postanowienia spadkowego może zgłosić każdy zainteresowany, a więc osoba, której praw dotyczy wynik postępowania.

Złożenie wniosku wszczynającego postępowanie na podstawie art. 679 kpc nie jest ograniczone w czasie tylko dla tych zainteresowanych, którzy nie byli uczestnikami postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku. Natomiast ten, kto był uczestnikiem, może to uczynić w terminie roku od dnia, w którym uzyskał możliwość wskazania podstawy uzasadniającej dokonanie zmiany postanowienia, jeżeli nie mógł jej powołać w trakcie postępowania spadkowego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 27 kwietnia 1982 roku, III CZP 15/82, OSNCP 1982 rok, nr 8–9, poz. 118 z omówieniem W. S., Przegląd orzecznictwa, PiP 1983, z. 10, s. 99). Wnioskodawcy J. K. i T. Z. nie byli uczestnikami uprzednio zainicjowanego przez F. R. i W. R. postępowania, zatem powyższe ograniczenie czasowe nie ma w stosunku do nich zastosowania.

Zgodnie z przepisem art. 670 kpc Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą, w szczególności bada, czy spadkodawca pozostawił testament. Zaś, w przypadku pozostawienia przez spadkodawcę testamentu, w razie konieczności w oparciu o przepis art. 961 k.c. ustala czy w testamencie nastąpiło powołanie spadkobiercy czy ustanowienie zapisu.

W postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd bada tylko, kto jest spadkobiercą, w tym także testamentowym (art. 670 kpc). Poza kognicją sądu pozostają w szczególności kwestie związane z zachowkiem. (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2019 r., sygn. akt. I CSK 79/18). W postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku nie bada się, czy zachodziły podstawy do pozbawienia zachowku. Jednocześnie wyłączenie od dziedziczenia - testament negatywny - jest skuteczne nawet bez podania przyczyn. (por. Postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt III Ca 1615/18). Prawdziwość przyczyn wydziedziczenia rozumianego jako pozbawienie prawa do zachowku nie podlega badaniu w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Jeżeli uczestnicy kwestionują zasadność wydziedziczenia, uznając je za dokonane z naruszeniem przepisów art. 1008 k.c. to swoich praw mogą dochodzić w trybie procesu wytaczając powództwo o zachówek z powołaniem się na bezpodstawność wydziedziczenia i dopiero w takim postępowaniu Sąd dokonuje oceny skuteczności przyczyn wydziedziczenia wskazanych przez spadkodawcę w treści testamentu. (por. Postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt II Ca 1458/15).

Strony nie kwestionowały faktu, iż w toku postępowania spadkowego prowadzonego pod sygn. akt I Ns 90/18 nie wskazano na fakt sporządzenia przez spadkodawcę w dniu 22 grudnia 2017 r. testamentu notarialnego. W związku z powyższym w oparciu o obowiązujące przepisy prawa Sąd spadku orzekł o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1) przez zstępnych na podstawie ustawy.

Sąd dokonując ustaleń w przedmiotowym postępowaniu uznał, iż spadek po E. R. (1) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 22 grudnia 2017 r. nabył w całości z dobrodziejstwem inwentarza T. Z.. Uczestnicy postępowania W. R. (1) i F. R. wskazując na- w ich ocenie brak świadomości spadkodawcy w dacie sporządzenia testamentu, kwestionowali jego skuteczność. W związku z powyższym Sąd zobligowany był do przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie. Szeroko zakrojone postępowanie dowodowe obejmujące zeznania licznie powołanych w sprawie świadków oraz sporządzona na zlecenie Sądu opinia biegłego psychiatry, w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, iż testator w dacie sporządzenia testamentu był osobą w pełni świadomą i zdolną do skutecznego wyrażenia ostatniej woli odnoszącej się do rozrządzenia majątkiem oraz wyłączenia z dziedziczenia zstępnych poprzez ich wydziedziczenie.

Podkreślenia wymagają ustalenia oparte o zeznania świadków- osób z otoczenia spadkodawcy, niespokrewnionych z nim i nie mających interesu prawnego, szczegółowo i w sposób wiarygodny opisujących istniejące pomiędzy spadkodawcą, a jego zstepnymi relacje. Osoby te wyraźnie relacjonowały, iż E. R. (1) był osobą opuszczoną przez najbliższych członków rodziny i nieszanowaną przez nich. Powyższe stało u podstaw wydziedziczenia W. R. i F. R.. W treści sporządzonego testamentu notarialnego wyraźnie wskazano na przyczyny wydziedziczenia zstępnych E. R. (1). Okoliczności te znajdują potwierdzenie w złożonych przez większość świadków zeznaniach. Nadto negatywne nastawienie zstępnych do ojca oraz brak jakichkolwiek pozytywnych relacji, zostało niejako potwierdzone w nieobecności W. R. i F. R. na pogrzebie ojca. Nieobecność ta nie została wytłumaczona istotnymi przyczynami uniemożliwiającymi zstepnym udział w pochówku spadkodawcy. Należy zauważyć, iż wszelkimi kwestiami pochówku spadkodawcy oraz umiejscowienia nowego nagrobku w miejscu spoczynku E. R. (1) zajmowali się wyłącznie wnioskodawcy J. K. i T. Z.. Z reguły w sytuacji prawidłowych relacji dorosłych dzieci z ojcem, nie zachodzi konieczność wykonywania powyższych czynności przez osoby obce zmarłemu. Wnioskodawcy także w sposób skuteczny i nie budzący wątpliwości orzekającego wykazali fakt udzielanej przez nich spadkodawcy pomocy i opieki, w szczególności w okresie przebywania w hospicjum, kiedy to E. R. (1) wobec postępującej choroby nowotworowej nie był już w stanie wykonywać wielu czynności samodzielnie. Powyższe z całą pewnością wpływało na podjętą przez spadkodawcę decyzję o przekazaniu spadku, w tym jego poszczególnych części wnioskodawcom. Uczestnicy postępowania zarówno podczas przedmiotowego postępowania jak i na etapie postępowania prowadzonego pod sygn. akt I Ns 90/18 kierowali się

wyłącznie chęcią przejęcia majątku po spadkodawcy. W. R. (1) i F. R. pomimo posiadanej wiedzy o sporządzonym przez spadkodawcę testamencie, o czym zostali poinformowani w dacie wtargnięcia H. R. (1) do mieszkania spadkodawcy, tj. w dacie jego śmierci, nie wskazali na powyższe podczas postępowania spadkowego prowadzonego pod sygn. akt I Ns 90/18.

Spadkodawca do całości spadku powołał T. Z..

Zgodnie z treścią art. 981 § 1 i 2 kc (obowiązującego w dacie otwarcia spadku) w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku, jest to tzw. zapis windykacyjny.

Przedmiotem zapisu windykacyjnego może być:

- rzecz oznaczona co do tożsamości;
- zbywalne prawo majątkowe;
- przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne;
- ustanowienie na rzecz zapisobiercy użytkowania lub służebności.

W oparciu o powyższe uregulowanie prawne, Sąd stwierdził, iż na podstawie testamentu przedmiot zapisu windykacyjnego w postaci udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej, położonej w miejscowości Ł., powiat S. ((...)), nabył w całości z dobrodziejstwem inwentarza J. K..

Zgodnie z art. 948 § 1 k.c. testament należy tłumaczyć tak, aby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy. W świetle zaś art. 948 § 2 k.c. i art. 65 k.c. należy przyjmować taką wykładnię, która pozwala utrzymać rozrządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść.

Spadkodawca sporządził testament notarialny. Niewątpliwie jest to forma testamentu trudna do podważenia i wykazania naruszenia przepisów prawa. W ocenie Sądu uczestnicy postępowania nie zdołali zakwestionować skuteczności dokonanego przez spadkodawcę rozrządzenia majątkiem. Podnoszona przez niech okoliczność braku świadomości spadkodawcy w dacie sporządzenia testamentu była chybiona i nie zasługiwała na uwzględnienie. Zarówno powołani w sprawie świadkowie jak i sporządzona przez biegłą psychiatrę opinia nie pozostawia w tym zakresie żadnych wątpliwości. E. R. (1) sporządził testament w sposób w pełni swobodny i świadomy.

Mając na uwadze powyższe rozważania, wniosek o zmianę postanowienia podlegał uwzględnieniu, o czym orzeczono w treści pkt I. postanowienia.

W pkt II. postanowienia orzeczono w zakresie wniosku H. R. (1) i W. R. o zmianę zabezpieczenia spadku orzeczonego postanowieniem z dnia 3 stycznia 2019 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 694/18. Treścią powyższego orzeczenia udzielono zabezpieczenia spadku po E. R. (1) poprzez ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) (...) oraz nieruchomości położonej w miejscowości Ł. (...), ustanowienie dozoru nieruchomości położonej w T. przy (...) (...) i oddanie nieruchomości pod dozór wnioskodawcy T. Z. oraz ustanowienie dozoru nieruchomości położonej w miejscowości Ł. (...) i oddanie nieruchomości pod dozór wnioskodawcy J. K. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania w przedmiocie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. R. (1) zainicjowanego przez wnioskodawców J. K. i T. Z. przy udziale uczestników F. R. i W. R. (2).

Wnioskodawczynie podnosiły, iż T. Z. w sposób bezprawny zajmuje lokal mieszkalny, w połowie stanowiący własność H. R. (1). Wnioskodawczynie wskazywała, iż jest pozbawiona dostępu do stanowiących jej własność ruchomości i dokumentów. Sąd mając na uwadze dotychczasowy przebieg postępowania oraz jego wyniki, uznał, iż właściwym jest oddanie nieruchomości pod dozór wnioskodawców J. K. i T. Z.. W ocenie Sądu wnioskodawczynie nie zdołały w sposób

skuteczny podważyć zasadności udzielonego zabezpieczenia spadku. Podnoszone kwestie dostępu do stanowiących własność H. R. (1) ruchomości i dokumentów oraz współposiadania lokalu mieszkalnego, w ocenie Sądu mogą być dochodzone przez wnioskodawczynię w drodze innych środków prawnych uregulowanych przez przepisy prawa.

Zasada rozliczenia kosztów postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym wynika z art. 520 § 1 kpc. Zgodnie z jego brzmieniem każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. W oparciu o powyższy przepis Sąd orzekł o kosztach postępowania w pkt III. orzeczenia. Wyjątki od tej zasady zostały ustanowione w dalszych paragrafach art. 520 k.p.c., stanowiąc, iż jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Zaś, paragraf 3 art.520 k.p.c. stanowi, iż jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumienne lub oczywiście niewłaściwie.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zaistniały podstawy do odstąpienia od ogólnej zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego w zakresie obowiązku poniesienia kosztów tymczasowo pokrytych ze Skarbu Państwa tytułem wydatków poniesionych na pokrycie wynagrodzenia biegłego sądowego. Niewątpliwie strony postępowania dążyły do odmiennego rezultatu przedmiotowego postępowania. Dowód z opinii biegłego sądowego psychiatry na okoliczność ustalenia stanu psychicznego i posiadanej świadomości testatora w dniu sporządzenia testamentu, przeprowadzono wyłącznie z uwagi na podnoszone przez uczestników postępowania wątpliwości i zastrzeżenia w tym zakresie. W związku z powyższym Sąd stanął na stanowisku, iż uczestnicy postępowania winni ponieść koszt dowodu, którego przeprowadzenie zainicjowali. Z tych względów, Sąd orzekł o nakazaniu ściągnięcia od uczestników postępowania solidarnie na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Tczewie kwotę 3.585,07 zł stanowiącą wynagrodzenie biegłego sądowego, tymczasowo pokryte ze środków Skarbu Państwa.